

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIS PATENTŲ BIURAS

2004-04-06 Nr.1020-4- 25

Vilnius

Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolės Finansinio audito 2-ojo departamento direktorės V.Atraškienės 2003-05-20 pavedimu Nr.1020-4 valstybinė auditorė Aurelija Brukštutė atliko Lietuvos Respublikos valstybinio patentų biuro (toliau- Biuras) finansinį auditą.

Audito užduotis

Audituojamas subjektas - Lietuvos Respublikos valstybinis patentų biuras, adresas Kalvarijų g.3, Vilnius, identifikavimo kodas 8870894. Audituojamu laikotarpiu Biuro direktoriumi dirbo Rimvydas Naujokas, vyriausiąja buhalterė dirbo Irina Krotova.

Auditotos 2003 metų finansinės ataskaitos: išlaidų sąmatų vykdymo 2004-01-01 balansas (Forma Nr.1); biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaita (Forma Nr.2) ir kitos apyskaitos (Formos Nr. 3-11, 5, 6, 8, 12, 10, 13, 14).

Šio finansinio audito tikslas – nustatyti, ar Lietuvos Respublikos valstybinio patentų biuro finansinėse ataskaitose pateikiama išsami, teisinga, tikra ir tiksli informacija, ir ar jos sudarytos remiantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais bei atlikti sandorių auditą, apimančią teisės aktų laikymosi priežiūrą.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl metinės biudžeto įvykdymo apyskaitos, biudžeto projekto bei ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausantį turą, dalis.

Ši ataskaita pateikia tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o finansinės atskaitomybės vertinimas bus pateiktas valstybinio audito išvadoje, kuri bus pateikta Valstybinio audito reikalavimų nustatytu laiku.

Audito atlikimo tvarka ir įstaigos finansinės veiklos rezultatai

Finansinis auditas atliktas pagal valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr.V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ patvirtintus Valstybinio audito reikalavimus.

Ištyrus vidaus kontrolę bei rizikos faktorius, susijusius su įstaigos veikla bei apskaitos sistema, buvo atliktos savarankiškos (detalios) audito procedūros pagal parengtas audito programas šioms audito sritims: darbo užmokesčio bei įnašų socialiniam draudimui, pinigų, ilgalaikio turto ir išlaidų. Sandorių auditas atliktas pagal ilgalaikio turto ir išlaidų audito programas, trumpalaikio turto bei atsargų auditas atliktas pagal išlaidų audito programą, o gautinų ir mokėtinų lėšų auditas atliktas pagal visas numatytas audito programas. Audito metu buvo surinkti įrodymai audito nuomonei pareikšti.

Biuras 2003 metais vykdė vieną programą „Nacionalinė pramoninės nuosavybės teisinė apsauga Lietuvoje“. Lietuvos Respublikos 2003 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu (2002-12-10 Nr.IX-1227 su vėlesniais pakeitimais) bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-01-21 nutarimu Nr.62 „Dėl 2003 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) Biuro vykdomai programai buvo patvirtinta 2303,0 tūkst. Lt asignavimų (2303,0 tūkst. Lt paprastųjų išlaidų, iš kurių 1254,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui). Be to, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2003-09-25 nutarimu Nr.1183 „Dėl asignavimų paskirstymo“ papildomai skyrė 0,4 tūkst. Lt biudžeto lėšų minimaliai mėnesinei algai padidinti. Iš viso Biurui 2003m. buvo patvirtinta 2303,4 tūkst. Lt biudžeto asignavimų.

Biuras 2003 metais pilnai panaudojo 2303,4 tūkst. Lt patvirtintus ir gautus valstybės biudžeto asignavimus pagal Išlaidų sąmatoje numatytus išlaidų straipsnius (2003 metų kasinės išlaidos sudaro 2303,4 tūkst. Lt), 2003 metų faktinės išlaidos sudaro 2326,3 tūkst. Lt arba 22,9 tūkst. Lt (2326,3 tūkst. Lt - 2303,4 tūkst. Lt) daugiau nei patvirtinti asignavimai.

Biuras su finansinėmis ataskaitomis pateikė Programos uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijų įvykdymo ataskaitą, kurios duomenimis 2003 metais buvo įgyvendintas numatytas programos uždavinys pagal visus vertinimo kriterijus (100 ir daugiau proc.), išskyrus vertinimo kriterijų: „Prisijungtų tarptautinių sutarčių skaičius“, kuris įvykdytas 50 proc.

Klaidos, pažeidimai, netikslumai

Biuras 2003 metais naudojo iš tarptautinių organizacijų (Europos patentų organizacijos, Tarptautinės intelektualinės nuosavybės organizacijos) gaunamas lėšas. Gautas lėšas Biuras savo nuožiūra naudojo darbuotojų skatinimui, turto įsigijimui, komandiruočių apmokėjimui, reprezentacinėms ir kitoms išlaidoms.

Lietuvos Respublikos valstybinio patentų biuro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministro 2000-01-24 įsakymu Nr.9 (su vėlesniais Lietuvos Respublikos teisingumo ministro padarytais pakeitimais), 6.5 punkte nustatyta, kad Biuras disponuoja Europos patentų organizacijos lėšomis, skirtomis Lietuvos Respublikos pareiškėjų išradimų patentavimo užsienyje dalinėms išlaidoms apmokėti bei nacionalinei patentinei sistemai vystyti, ir 6.11 punkte nustatyta, kad disponuoja lėšomis, gautomis už tarptautinę prekių ženklų registraciją, skirtomis

nacionalinei pramoninės nuosavybės apsaugos sistemai vystyti. Pagal Biuro nuostatų 18, 19 ir 20 punktus Biuras pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą gali turėti nebiudžetinių (tikslinių) lėšų, iš kurių gali mokėti priemokas prie mėnesinių atlyginimų, už gerai organizuotą darbą, už kvalifikuotai atliktas tarnybines pareigas gali premijuoti darbuotojus pagal Biuro darbuotojų premijavimo nuostatus.

Biudžetinių įstaigų įstatymo 11 str. nustatyta, kad „biudžetinės įstaigos gali turėti nebiudžetinių lėšų. Įstaigoms, finansuojamoms iš Lietuvos valstybės biudžeto, nebiudžetinių lėšų sudarymo ir naudojimo taisyklės nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė“. Tačiau nei Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, nei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimo Nr. 543 patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarka nenumato, kad biudžetinės įstaigos gali naudoti iš tarptautinių organizacijų gautas nebiudžetines lėšas. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo 1 str. 3 d. (2002-12-10 redakcija) nustato, kad Valstybės tarnybos įstatymo VI skyriuje nustatytas darbo užmokestis mokamas iš atitinkamų metų valstybės ir savivaldybių biudžetuose darbo užmokesčiui patvirtintų asignavimų. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-07-19 nutarimu Nr.1167 patvirtintos Vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo ir mokėjimo tvarkos 4 p., vienkartinės piniginės išmokos valstybės tarnautojams mokamos iš valstybės ir savivaldybės institucijos ar įstaigos sutaupytų darbo užmokesčio lėšų.

Biuro nuostatų aukščiau minėti punktai neatitinka šiuo metu galiojančių Lietuvos Respublikos teisės aktų (Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-07-19 nutarimo Nr.1167 patvirtintos Vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo ir mokėjimo tvarkos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr.543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos).

Valstybės kontrolė informavo Lietuvos Respublikos Vyriausybę ir Finansų ministeriją (2003-10-06 raštas Nr. S-(1020-1.9)-1759) apie Biuro gaunamas lėšas iš Europos patentų organizacijos, Tarptautinės intelektualinės nuosavybės organizacijos. Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2003-11-16 rašte Nr.((2.34-02)-5K-0319912)-6K-0312319 nurodė, kad Biuro iš tarptautinių organizacijų gautos lėšos turi būti įmokėtos į valstybės biudžetą kaip Biuro specialiujų programų pajamos.

Pažymėtina, kad Biuras 2004 m. vasario mėn. pervedė į valstybės biudžetą iš tarptautinių organizacijų gautų lėšų likutį 2130,1 tūkst. Lt ir 2004 metais vykdo Specialiąją programą tarptautiniams išipareigojimams vykdyti pramoninės nuosavybės srityje. Lietuvos Respublikos 2004 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintos 3700 tūkst. Lt Biuro pajamų įmokos į valstybės biudžetą. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-02-03 nutarimu Nr.110 „Dėl 2004 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal

tvirtinamas programos patvirtinimo“ Biuro vykdomai Specialiajai programai paskirta 3700 tūkst. Lt asignavimų.

Biuras 2003m. spalio 21d. iš UAB “Iterija“ (2003-10-21 PVM sąskaita – faktūra LEA Nr.0886134) gavo 29500Lt vertės Raštvedybos ir dokumentų tvarkymo sistemos 15 licencijų, kurias kaip ilgalaikį turtą užregistravo ne laiku, t. y. užregistravo 2004-02-05 (2004-02-05 pagrindinių priemonių priėmimo aktas Nr.4F-1, 2004-02-05 buhalterinė pažyma). Tuo Biuras pažeidė tuo metu galiojusio Buhalterinės apskaitos įstatymo (2001-11-06 Nr.IX-574 redakcija) 12 str. 4 d., kurioje nurodyta, kad apskaitos registruose ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių duomenys užregistruojami ne vėliau kaip iki kito mėnesio 30 dienos.

Taigi, Biuro 2003 metų finansinėse ataskaitose (Išlaidų sąmatų vykdymo 2004-01-01 balanse (forma Nr.1), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto judėjimo 2003m. apyskaitoje (forma Nr.5) bei pažymoje apie ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimą ir nurašymą) 29500Lt vertės ilgalaikio nematerialiojo turto įsigijimas neatvaizduotas.

Biuro vidaus kontrolės priemonės neužtikrino, kad klaida būtų laiku pastebėta ir ištaisyta. Biuro direktorius, nesilaikydamas finansų ministro 2003-05-08 įsakymu Nr.1K-123 patvirtintų Minimalių finansų kontrolės reikalavimų 27 p., nebuvo patvirtinęs Finansų kontrolės taisyklių. Valstybės kontrolei 2003-12-01 raštu Nr. S-(1020-111)-2066 rekomendavus, direktorius 2003-12-02 įsakymu Nr.3R-124 patvirtino Biuro finansų kontrolės taisykles. Tačiau Finansų kontrolės taisyklėse numatytos nepakankamos kontrolės priemonės, užtikrinančios turto užregistravimą apskaitoje teisės aktų nustatyta tvarka: nėra nustatyta turto pajamavimo tvarka bei nėra numatyti atsakingi asmenys už viso gauto turto (tiek materialaus, tiek nematerialaus) užregistravimą laiku bei teisinga suma.

Atsižvelgiant į nustatytas klaidas, Lietuvos Respublikos valstybinio patentų biuro direktoriui R.Naujokui rekomenduojame:

1. Inicijuoti Valstybinio patentų biuro nuostatų pakeitimą, atsižvelgiant į šiuo metu galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus.
2. Numatyti papildomas vidaus kontrolės priemones, užtikrinančias ilgalaikio turto užregistravimą apskaitoje teisės aktų nustatyta tvarka.

Prašytume informuoti apie Valstybės kontrolės pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą.

Finansinio audito 2-ojo
departamento direktorė

Vida Atraškienė

Valstybinė auditorė

Aurelija Brukštutė

Susipažinome:

Lietuvos Respublikos valstybinio patentų
biuro direktorius

Rimvydas Naujokas

Vyriausioji buhalterė

Irina Krotova